

22 nov 1906 Tweede van twee concerten met werken van Diepenbrock gezongen door Aaltje Noordewier-Reddingius met het Concertgebouw-Orkest onder leiding van Willem Mengelberg in het Concertgebouw te Amsterdam. Op 21 november is de première geweest van de *Zwei geistliche Lieder* voor sopraan en orkest: *Wenn ich ihn nur habe* (RC 72) en *Wenige wissen das Geheimnis der Liebe* (RC 58). Op 22 november vindt de eerste uitvoering plaats van de georkestreerde versies van het *Lied der Spinnerin* (RC 75), *Zij sluimert* (RC 60) en *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen*. Voorts bestaat het programma uit de inleiding tot de derde acte van *Lohengrin*, twee aria's uit Händel's *Samson*, de ouverture *Alceste* van Gluck, het Larghetto uit het klarinetkwintet van Mozart, en na de pauze de Zesde symfonie van Beethoven.

Boven de zangteksten zijn ongesigneerde toelichtingen afgedrukt, kennelijk van de hand van Diepenbrock. De tekst over dit lied luidt:

Sonnet. — Orkestbezetting klein orkest: strijkers, houtblazers, hoorns, bastuba en pauken. Op 2 motieven gebouwd; het ze treedt op bij het tweede couplet en schildert de van verre opdoemende verschijning, het 1e komt aanvankelijk alleen in de korte voor- en tusschenspelen [voor]. Bij “k Hoor in den wind” treedt het in de zangstem op (F-moll), waarbij de bas het “klagen” van den wind schildert. Het heftige triolenmotief van den aanvang wordt hoe langer hoe zachter, totdat het in het naspel in de bassen pp wegsterft.

Algemeen Handelsblad (S.Z. [= W.N.F. Sibmacher Zijnen]), 23 november 1906:

[...] Maar konden zijn zangen Woensdagavond, bij 'n eerste auditie, ons niet uit die zekere koele waardeering halen, die men voor het bijzonder “interessante” gevoelt, de liederen die mevrouw Noordewier gisteravond heeft voorgedragen voerden ons in andere, hoogere stemming op. Deze liederen (Brentano's *Spinnerin*, Perk's *Zij sluimert*, Van Deysel's *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen*) heeft ieder, die ze door de uitgaaf voor zang met piano leerde kennen, reeds bewonderd. Bewonderd in de eigene muziektaal, die elke nuance der dichterlijke stemming met in de fijnste toonschakeeringen uitbeeldende expressies ons doet voelen. Hoeveel dieper nog is de zinrijke klavier-partij geworden in de stemmen der strijk- en blaasinstrumenten! Ik weet niet wat mij meer geboeid en getroffen heeft, de zangstem of die van het orkest: zij waren één, de kleuren, klanken, woorden vloeiden samen tot één tonendicht van zacht-droeve, weemoedsvolle stemming. [...] Een der liederen is opgedragen aan haar die voor de kunst van onzen genialen stadgenoot met imponeerende geestdrift optreedt; een ander aan Mengelberg, die waarlijk in die toewijding bij mevrouw Noordewier niet achter staat. Wat zijn orkest gisteren gedaan heeft, stond onvergelijklijk hoog, zoowel wat de begeleiding door de kleine groepen betreft en het obligaatspel van enkele artiesten (ik denk met veel ingenomenheid o.a. aan de klarinet in Mozart's *Larghetto*, aan de trompet in een der Handel-aria's, door mevrouw Noordewier prachtig voorgedragen, aan den hoorn in het *Lied der Spinnerin*), als het orkestspel in zijn geheel: *Pastoraal*-symfonie van Beethoven! [...] Onschatbare avonden in het Concertgebouw, met mevrouw Noordewier en Diepenbrock, met Mengelberg en het Amsterdamsen orkest!

Het Nieuws van den Dag (Dan. de Lange), 23 november 1906:

Toch, het valt niet te ontkennen, kon men opmerken, dat Mevrouw Noordewier zich eerst in de zangen van Diepenbrock bewoog op het gebied, dat haar eigenlijk, haar werkelijk gebied is. In deze werken, die wij reeds vroeger leerden kennen, weet de kunstenaar het woord en den daaraan verbonden toon te bezielen, met leven te vervullen. Dan zingt zij niet, dan verkondigt zij, dan spreekt zij de taal van haar ziel, dan klinkt gloed in den ernst en in de strengheid van den toon, dan verschijnt in alles de uitdrukking van *Verklärtheit*, die op het zoo merkwaardig talent van Mevrouw Noordewier den stempel drukt. Vooral voor het ons in die werken geschonkene danken wij de edele vrouwe, die wij met fierheid éene der schoonste sieraden van ons land noemen. Op dat gebied verkwikt ons haar uiting van kunst tot diep in de ziel; dat is het gebied dat zij altoos behoort te betreden.

De Telegraaf (E. Liecken), 23 november 1906:

Als tweede nummer droeg mevr. Noordewier drie werken, sopraan met orkest-begeleiding, van Diepenbrock voor: *Lied der Spinnerin* (Brentano), sonnet van Perk *Zij sluimert* ("Zij rust in 't malsche mos") en sonnet van Van Deyssel *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen*. Voor de twee laatste composities heb ik groote bewondering; hoe prachtig is daar door de rijke en toch sobere orkestratie de stemming, de machtige diepte van den inhoud der gedichten aan het licht gebracht. Treffend zijn b.v. de klanken van het als doodsmotief gebruikte eerste motief (in Perks sonnet) bij de woorden "slaap zacht, ik zie den donk'ren nacht genaken"; en aangrijpend is de stemming van Van Deyssel's gedicht getroffen, daar, waar de bas het klagen van den wind schildert, bij de woorden "k hoor in den wind, die langs de ruiten henen en door de schouwe klaagt, uw woorden aan." De laatste terzine wordt er diep begrijpelijk door. Het *Lied der Spinnerin*, hoe rijk ook van maanlichtelijke sordinestemming, melancholiek hoorngeluid en zwevende viool-melodie, is mij wat te "weelderig" van kleur voor het stille interieurtje van de spinster, die haar droevig lied zingt. Mevr. Noordewier's zang (hoe schoon van klank ook) verhoogde het intieme van het tafereeltje niet. Ik heb heusch niet kunnen gelooven aan den laatsten regel: "Ich sing und möchte weinen." In de beide sonnetten echter heeft hare stem, die zoo wonder schoon met het orkest klinkt, mij dikwijls getroffen. — "Engelachtig!"... zuchtte aan het slot mijne buurdame verrukt. Ik schrikte. Zou ze gelijk hebben?? Ik betrap mij er op, dat ik, kinderlijk... tóch iets anders hoop.

De Amsterdammer (Ant. Averkamp), november 1906:

Het is de groote verdienste van mevrouw Noordewier dat zij een gemakkelijk te behalen, uiterlijk groot succes versmaadt, om op te komen voor de intieme, maar moeilijke kunst van onzen *Diepenbrock*. Of zouden er niet tal van stukken en stukjes gevonden worden waarmede mevrouw Noordewier het groote publiek in geestdrift had kunnen brengen, terwijl zij zich thans de stille dankbaarheid heeft verwoven van hen die het ernstig meenen met onze kunst? — Ik heb niet gehoord de "geistliche Lieder" van Novalis *Wenn ich ihn nur habe* en *Wenige wissen das Geheimnis der Liebe*, maar wel het *Lied der Spinnerin* van Brentano, benevens twee sonnetten op nederlandschen tekst, *Zij sluimert* uit de "Mathilde-verzen" van Jacques Perk en *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen* van Lod. van Deyssel. — De belangstellende lezer zal zich herinneren dat ik, eenige weken geleden, deze liederen met groot enthousiastme, onder de rubriek "Muziekbeoordeelingen" heb besproken. Thans waren wij dus in de gelegenheid ze te hooren en wel door een uitverkorene. De componist had ze geïnstrumenteerd voor klein orkest en dat heeft hij gedaan met heel veel subtiel gevoel voor klank en kleur en met dien fijnen tact voor de eischen van de zangstem, dien wij van Diepenbrock kennen. Toch geloof ik dat de indruk met pianobegeleiding grooter zal zijn. Men kan in de vertolking der pianopartij

meer iets persoonlijks leggen, een sluier oplichten van een intiem, rijk zieleleven; en juist de intimiteit ging voor mij, bij de orkestbegeleiding, hoe schoon overigens ook uitgevoerd, wel wat verloren. Dit was het meest het geval bij *Zij sluimert* van Perk, het minst bij het vers van Brentano. Het naspel van van Deyssel's *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen* heeft evenwel door de orkestbegeleiding aan intensiteit van klank gewonnen. — Mevrouw Noordewier heeft deze liederen natuurlijk gezongen met al de liefde en toewijding, die zij voor de kunst van Diepenbrock gevoelt en zulks te bespeuren doet weldadig aan, zelfs als men bij zichzelf moet erkennen, dat een lied, hetwelk slechts voor een mannenstem past, toch eigenlijk niet door een vrouw, zelfs niet door mevrouw Noordewier, gezongen moest worden. Ik heb hier op het oog het sonnet van Perk.

?? dec 1913   Uitvoering van het *Lied der Spinnerin* en *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen* in Musis Sacrum te Arnhem door mevr. A. Reballio-Siewe met de Arnhemsche Orkest-Vereeniging onder leiding van Peter van Anrooy. Voorts liederen met orkest van Smulders en Strauss; vóór de pauze de Vierde symfonie van Mahler. [in de recensie staat vermeld *l'Apprenti sorcier* van Dukas]

Arnhemsche Courant ?, (T.[?]), ?? december 1913:

Bij de werkelijk mooie teksten van Brentano's *Lied der Spinnerin* en van Deyssel's *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen* heeft Alphons Diepenbrock prachtige muziek geschreven. Ik ben een enthousiast bewonderaar van zijn werken, zij behooren mede tot de schoonste, die er in onzen tijd ontstaan. Van meer universeelen aanleg, dus niet specifiek Hollandsch staan zij in de zuiverste logische consequentie tot hetgeen onze vroegere groote meesters o.a. Beethoven, Wagner componeerden. Zijn muziek, zijn melodieën ontbloeien aan het dichterwoord zelf, zoodat de declamatie het zijne geheel meekrijgt. Het is verrukkelijk zooals zijn composities in haar geheel in overeenstemming waren met der dichters machtige kunst. Mevrouw Reballio Siewe zong ook die liederen zoo mooi met zulk een treffende voordracht, dat 't mij een raadsel is, dat we deze zangeres nog niet in onze concertzaal aantreffen.

Caecilia (Kr. [= H.E. Stenfert Kroese]), januari 1914:

Een woord van hulde moet haar gebracht worden voor de keuze van haar solovoordrachten nà de pauze: een Nederlandsche zangeres, die werken van Nederlandsche componisten zingt en dan nog wel onbekende – het is bijna te mooi om het te gelooven. Van Diepenbrock had zij twee zangen met orkestbegeleiding gekozen: *Lied der Spinnerin*, [...] en *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen*, een lied dat waarschijnlijk vaker gehoord moet worden, en waarvan een eerste auditie niet den indruk wekt dat de poëzie zich bij uitstek leent voor muzikale illustratie, al heeft ook hier het geprononceerde coloriet waarmee Diepenbrock den orkestralen ondergrond teekent, getroffen.